

Konsultoiva koulupsykologityö

Psykologian tieteellisen neuvottelukunnan suositus hyvistä käytännöistä

Hyväksytty 14.10.2013

Määritelmä

Koulupsykologityön **yleisenä** tavoitteena on oppilaan oppimisen, tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen. **Konsultoiva** koulupsykologityö tarkoittaa sitä, että lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelyn lisäksi näihin tavoitteisiin pyritään myös työskentelemällä koulun henkilöstön ja johdon sekä opetustoimen johdon kanssa. Toiminnalla pyritään lisäämään ymmärrystä oppilaiden tarpeista, tukemaan työssä jaksamista ja edistämään kouluyhteisön toimintaa. Konsultoiva koulupsykologityö voi tapahtua kahdenkeskisesti koulun työntekijän kanssa, oppilashuoltoryhmissä tai muissa moniammatillisissa ryhmissä.

Konsultoivan koulupsykologityön toimintamallin kuvaus on liitteessä 1.

Näyttöön perustuvat vaikutukset

On olemassa tutkimusperusteista näyttöä (liite 2) siitä, että konsultoivalla työllä voidaan 1. kohentaa mielenterveyttä vähentämällä oppilaiden psyykkistä oireilua, 2. parantaa oppilaiden sosiaalisia taitoja ja vähentää kiusaamista ja käytösongelmia, 3. parantaa oppimista ja koulunkäyntimotivaatiota sekä 4. parantaa yhteistyötä vanhempien kanssa. Konsultoiva työ on todettu koulupsykologin työssä tehokkaaksi toimintamuodoksi erityisesti sosiaalisten taitojen, oppimis- ja koulumotivaation sekä vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön parantamisessa.

Konsultaation tuloksellisuuden vaikuttavat tekijät

Hyvinvointia edistävä ja ongelmia ennaltaehkäisevä työskentely tapahtuu koulussa ensisijaisesti konsultatiivisesti koulun henkilöstön ja johdon kanssa. Tällä työskentelyllä voidaan vaikuttaa koululuokkaan tai kaikkiin koulun oppilaisiin.

Mielenterveyden kohentumista koskevat vaikutukset liittyvät siihen, että konsultoivan koulupsykologityön avulla opettajat ja muu henkilökunta oppivat tunnistamaan ja ennakoimaan lasten kehityksellisiä tarpeita ja niiden edellyttämiä toimintamalleja. Oppimista ja käyttäytymistä koskevan konsultaation tuloksellisuus liittyy siihen, että konsultaation perusteella koulun toimintatavat sovitetaan oppilaan tilanteeseen, joka on asianmukaisesti selvitetty.

Ongelmatilanteen tai huolen tullessa esiin koulupsykologin tulee yhteistyössä koulun henkilöstön ja tarvittaessa oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa analysoida tilanne ja määritellä, miten tilannetta ryhdytään selvittämään ja ratkomaan.

Koulupsykologin tehdessä asiakastyötä oppilaiden ja heidän perheidensä kanssa hänen on jatkuvasti arvioitava, miten tässä työskentelyssä esiin tulleita asioita voidaan (asianomaisten luvalla) konsultatiivisesti käsitellä koulun henkilökunnan kanssa siten, että edistetään kyseisen oppilaan koulunkäyntiä ja koko kouluyhteisön hyvinvointia.

Konsultoivan koulupsykologityön kehittäminen

- 1) Psykologisen tiedon ja osaamisen konsultoivaa käyttöä on lisättävä kuntien ja opetustointien suunnittelu- ja kehittämistyössä ja päätöksenteossa.
- 2) Koulupsykologeilla on oltava mahdollisuus täydennys- ja jatkokoulutukseen ja riittävään työnohjaukseen, mikä vahvistaa konsultoivan koulupsykologityön edellyttämiä valmiuksia. Tapahtuneet ja vireillä olevat lakimuutokset korostavat tätä tarvetta.
- 3) Koulupsykologin tehtävien määrä ja luonne edellyttää riittävää määrää psykologeja. Psykologia kohden tulee olla enintään 600-800 oppilasta tai opiskelijaa.
- 4) Koulupsykologin työssä kouluyhteisön tuntemus ja pitkäjänteisen yhteistyön rakentaminen on keskeistä. Siksi koulupsykologien rekrytointiin, pysyvyyteen ja työolosuhteisiin sekä työn kehittämismahdollisuuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- 5) Konsultoivan koulupsykologin työn tutkimuksen ja työmuotojen kehittämisen tulee olla jatkuvaa.